

Tôi lên máy bay về Hà Nội, dường như vàng vát đầu đó, trong tâm hồn tôi, là tiếng đàn dương cầm của ông. Ông đàn trong một buổi tối mùa thu Sài Gòn, nơi phòng trà nhỏ "Tiếng dương cầm", quán vắng khách nhưng lòng không vắng.

Người nghệ sỹ già đôi tay vẫn lả lướt, những ngón tay như đang bay trên những phím đàn. Ông, người nghệ sỹ bé nhỏ, nói tiếng nói dịu dàng. Nguyễn Ánh 9, cái tên lạ đã trở thành thân thuộc...

Có lẽ tôi không thực sự hiểu ông lắm. Ông sống một cuộc đời khác tôi, trải qua bao biến động. Và giờ nỗi buồn cũng ủ lại, cô đơn thấm hết vào từng lời ca, vươn lên như mầm cây, thánh thót như tiếng đàn.

Nên trong buổi sáng tôi ngồi cùng ông trong căn phòng khách nhỏ trên đường Thích Quảng Đức, nét mặt ông gần như thanh thản. Mọi sự khác thường đã ở ngoài ông.

Ông bảo, tôi biết ơn khán giả Hà Nội lắm, live show *Hội trường dương*, Ánh Tuyết mời tôi ra bằng được. Tôi đệm đàn cho Ánh Tuyết hát ở ATB mười mấy năm rồi tính chuyện giải nghệ. Lúc đó nghĩ mình già quá rồi, nghĩ ngơi rong chơi. Nhưng Ánh Tuyết kéo đi. Tôi đàn. Khán giả lặng đi. Rồi tiếng vỗ tay òa vỡ. Tôi như sống lại những ngày tháng cũ, thấy mình như đang bay. Và đàn trở lại...

Giờ thì ông đi diễn ở khách sạn hàng đêm. Buổi chiều bà đưa ông đi. Hai người thuộc từng con ngõ nhỏ ở Sài Gòn. Họ đã thành bạn đường biết bao nhiêu năm nay trên nhiều đoạn đường khốn khó.

Bà nghe tiếng ông để biết ông khỏe hay bệnh. Ông nghe ý bà để biết chuyện buồn vui. Trước ông đi diễn ở khách sạn rồi qua ATB, giờ ông mở thêm phòng trà "Tiếng dương cầm" nữa. "Tiếng dương cầm" nhỏ, ông mở để cho bà có chỗ đi làm, để bà đỡ nhớ những năm tháng dài xa sân khấu và tìm được niềm vui khi gặp ánh đèn màu.

Duyên nợ với tiếng dương cầm

Bà và ông gặp nhau khi biểu diễn chung trong một vũ trường. Khi ấy, bà là một nghệ sỹ nhảy thiết hài (tap dance). Còn ông là một nghệ sỹ dương cầm trong một ban nhạc. Họ gặp, cảm mến rồi yêu nhau. Để rồi, khi những đứa con ra đời, người phụ nữ này đã chính thức từ bỏ những bước chân sôi động, bỏ quên những chiếc hài để bắt đầu đời cơm áo.

Ngày sau giải phóng, khi ông vào làm ở trạm bán vé bến xe Miền Tây rồi bắt đầu tham gia đội văn nghệ quần chúng ở bến, bà cũng chỉ làm khán giả trung thành. Để rồi khi cuộc sống dần ổn định, ông trở lại, tiếp tục chơi đàn, viết nhạc.

Còn bà chính thức xoá mình khỏi những dự tính cho nghệ. Bà không có tình yêu nào ngoài tình yêu dành cho người đàn ông tài hoa nhút nhát này. Thế nên ông biết ơn bà. Để đến khi về già, ông vẫn muốn mở phòng trà, như nơi chốn đi về cho hai tâm hồn nghệ sỹ.

Tôi biết, ông biết ơn bà không chỉ những điều như thế. Thẳm sâu trong tâm hồn ông là một điều khó nói thành lời. Mối tình đầu của ông, cô thiếu nữ ngày xưa đã trở thành một phần đâu đó trong tâm trí ông, ẩn hiện trong những lời hát.

Đệm đàn cho ca sĩ Ánh Tuyết hát

Họ đã yêu nhau non nớt, rồi bị gia đình chia rẽ và mất nhau. Người con gái ấy nay đã thành một bà già, vẫn âm thầm nâng niu mỗi tình đầu như cất giữ một vật thiêng nơi xứ người. Và đó chính là điều làm ông bao năm day dứt.

Người phụ nữ của ông, ở bên ông, lắng nghe từng hơi thở của ông, hẳn là người hiểu nhất. Nhưng gạt bỏ thói thường đàn bà, bà vẫn âm thầm an ủi ông trong những lúc chán nản và tuyệt vọng, vẫn chia sẻ với ông những nỗi niềm thương nhớ. Tôi nghĩ rằng, người phụ nữ này cất giấu được mọi chuyện, có lẽ vì biết yêu một tiếng đàn.

Tiếng đàn ấy bắt nguồn từ trong những giấc mơ thơ bé của ông. Khi ấy, ba anh mua cây đàn cho anh chị tập, còn ông bị tuyệt đối cấm. Đã có khi cậu bé Nguyễn Đình Ánh mơ mình được sờ tay vào những phím đàn mà thôi.

Ba ông, một người nghiêm khắc và gia trưởng, mong muốn con chuyên tâm chuyện đèn sách. Nhưng người cha ấy không tưởng tượng được rằng, đứa con nhỏ của mình đã cặm cụi bên bàn học, vẽ bàn phím dương cầm để tập những nốt "mi pha son" đầu tiên.

Và rồi, ở tuổi mười ba, cậu bé đã quyết định chọn con đường âm nhạc, trở thành một nghệ sỹ dương cầm, dù cha mình có bắt rời nhà để tự tìm đường lập thân, kiếm sống bằng ca đàn.

Tiếng đàn ấy, có thể được ngân lên từ Hoàng Nguyên, người viết bản nhạc tình Ai lên xứ đào hoa. Hoàng Nguyên dạy cho ông những nốt nhạc, dạy ông cả cốt cách của một người nghệ sỹ. Và Hoàng Nguyên cũng là người thầy chấp nhận sự trưởng thành vượt trội của học trò.

Với ca sĩ Hồng Hạnh

Tiếng đàn ấy có thể lắng sâu dần vào những năm tháng sau này, khi cả Sài Gòn rung chuyển, đổi thay, đi qua cũ và mới, đi qua cả những vất vả và nổi bất như ý của đời người, để rồi ông vẫn ngồi đó, hiền lành bên bà. Dường như trong lòng họ ít đổi thay.

Cả đời mình, Nguyễn Ánh 9 chỉ phát hành một album nhạc hòa tấu dương cầm. Không phải là kỹ thuật điêu luyện cầu kỳ, tiếng đàn ông nghe trong như buổi chiều muộn, thường day dứt buồn. Như một thứ men tình, thấm dần, dành cho những người đã đi qua nhiều biến động trong tình yêu và đời sống.

Giờ thì ngày nào ông cũng đàn mười mấy tiếng, vừa diễn vừa tập, không tập thấy người bút rứt, quên tập là tay cứng lại, kém đi nhip dẻo dai. Cả đời ông như một mối duyên nợ với tiếng dương cầm.

Trong ngôi nhà của mình, nhạc sỹ Giáng Sơn vẫn dùng cây đàn cũ của nhạc sỹ Nguyễn Ánh 9 để sáng tác. Có lẽ, những bản nhạc trong veo của Giáng Sơn cũng có chút liên quan đến tiếng đàn của ông.

Giáng Sơn cùng nhóm Năm Dòng Kê du Nam, hát *Tình khúc chiều mưa* của Nguyễn Ánh 9 ở phòng trà "Tiếng tơ đồng". Đó là lần đầu tiên ông gặp những cô gái xứ Bắc. Họ làm mới ca khúc này trong thời gian sau đó.

Giáng Sơn về Hà Nội mang theo cây đàn, bắt đầu con đường riêng. Bốn cô gái còn lại được nhạc sỹ Nguyễn Ánh 9 coi như bốn cô con gái, sắp xếp phòng trong nhà cho nghỉ, rồi giới thiệu những tụ điểm hát trong thành phố.

Và họ đã mang theo hành trang ấy đi đến thành công ngày hôm nay, thành một trong những nhóm hát được yêu mến nhất, không chỉ bởi chất giọng mà còn là phong cách và sự đầu tư kỹ lưỡng cho từng bài hát.

Với MC Thanh Hạnh (bìa trái), Anh Xuân và ca sĩ Bảo Lan của nhóm Năm Dòng Kê (bìa phải)

Hồng Ngọc nói, Năm Dòng Kê đứng được ở thành phố mà đi đâu cũng gặp ca sỹ như ở Sài Gòn là nhờ công "bố 9". Ông nói, phòng trà "Tiếng dương cầm" cũng là một nơi cho những người bắt đầu như ngày đầu tiên của Năm Dòng Kê.

Phòng trà nhỏ, phố cũng nhỏ, cạnh tranh thì nhiều, nhưng ông vẫn đi đàn ở khách sạn để lấy tiền bù lỗ, để duy trì một nơi cho các nghệ sỹ trẻ hát, tìm đường đi cho mình. Và tất nhiên, phòng trà cũng có những khán giả trung thành. Họ là những người trung niên, đi tìm những cảm xúc thành thật. Có thể họ tìm đến nơi này như tìm đến một nơi sẻ chia...

Viết đến đây tôi mới nhận ra, mình toàn đi... ngoài lề mà quên mất phần ca khúc, phần tạo nên tên tuổi ông trong số đông công chúng. Ông sáng tác không nhiều lắm, nhưng tôi đã nghe và thích gần hết trong số ấy. Như *Không*, *Mùa thu cánh nâu*, *Tình khúc chiều mưa*, *Ai đưa em về*, *Tình yêu đến trong già từ*, *Biệt khúc*, *Tiếng hát lạc loài*, *Bơ vơ*...

Nhưng tôi đã nhớ biết bao nhiêu bài hát Cô đơn trong một buổi tối Sài Gòn không còn người, xe ngồi trên lề con lộ lớn xuyên thủng quận 10, tiếng hát Bích Hồng như một lời kể chuyện. Tôi đã nghe bài hát ấy không biết bao lần. Và lần nào cũng thấy nỗi buồn tiếc, như một điều gì đó mới mất. Có thể đó là tình yêu.

Nhưng cũng có thể đó chỉ là cảm giác mình đang cô đơn trong phút giây nào đó trên mặt đất. Chạm đến đáy tâm can, nhưng không rơi vào bi lụy. Có thể trong những nỗi nhớ của tôi về Sài Gòn, sẽ có giây phút trên lề con lộ ấy, nhìn những hàng cây lá rơi rất khẽ trong đêm, nhìn những chiếc xe trẻ muộn lao mạnh mẽ về đâu đó như đi tìm ánh sáng, tôi nghe "Tình yêu đã chết trong tôi, nụ cười đã tắt trên môi. Chỉ còn tiếc nuối khôn nguôi khôn nguôi, cô đơn bơ vơ, tiếng hát lạc loài" để biết rằng, những ngày tháng ấy tình yêu đã không còn bên tôi nữa.

Tôi về lại Hà Nội, trong một nỗi nhớ bàng bạc một thành phố có loài chim sẻ đậu trên những tòa cao ốc. Và tiếng đàn ông, như thể chỉ đàn cho riêng mình tôi, trong một đêm như thế. Có lẽ tôi không thể viết thêm gì về ông ngoài những ký ức rời rạc như vậy. Vì thực tâm ông không chờ tôi viết mới chơi đàn, không vì tôi buồn ông mới viết Cô đơn.

Ông viết bằng chính những tâm sự đời ông và tôi như một kẻ giương ăng ten tìm được một nơi đồng cảm. Để ngồi lại giữa thành phố rét mướt của mình, tôi như vẫn lạc vào trong tiếng đàn của ông hôm ấy. Tiếng dương cầm chạm tới đáy cô đơn...

Theo Thiên Lương